

NAVs bedriftsundersøkelse 2015

Notat for Nord-Trøndelag

Sammendrag

NAVs bedriftsundersøkelse kartlegger behovet for arbeidskraft etter fylke og næring. Den lokale Bedriftsundersøkelsen dekker offentlige og private virksomheter i Nord-Trøndelag med tre eller flere ansatte. Arbeidsmarkedet i Norge sett under ett mangler omkring 20 500 personer. Våren 2015 har vi estimert at nordtrønderske bedrifter mangler om lag 600 personer. Det er 300 flere enn på samme tid i fjor.

Størst var mangelen på arbeidskraft innenfor bygg- og anleggsbransjen med 150 personer (rundet av til nærmeste 25). Deretter følger varehandelen og helse- og sosialområdet. Ser vi på yrkesgrupper, var det størst mangel på sykepleiere, tømrere og snekkere samt butikkmedarbeidere. Primærnæringene, undervisning og offentlig forvaltning er minst preget av mangel på arbeidskraft.

I undersøkelsen spør vi også bedriftene om deres sysselsettingsforventninger for de neste tolv månedene. Denne våren er andelen bedrifter som venter å øke bemanningen høyere enn våren 2014, men også andelen som venter nedbemanning er høyere i 2015 enn i 2014. En lavere andel venter ingen endring. Dette kan være et uttrykk for større usikkerhet i arbeidsmarkedet.

I bedriftsundersøkelsen i Nord-Trøndelag har vi spurt virksomhetene om hvilke områder de opplever størst behov for tjenester fra NAV. Omtrent halvparten av virksomhetene opplevde størst behov for tjenester fra NAV innenfor sykefraværsoppfølging. 20 prosent av virksomhetene svarte at de så behov for bistand til rekruttering og 27 prosent etterspurte arbeidsmarkedstiltak fra NAV.

I den videre oppfølgingen av virksomhetene er det gitt samtykke av 414 bedrifter til at NAV kan tilby konkret informasjon eller bistand. 91 av virksomhetene i undersøkelsen har uttrykt et ønske om rekruteringsbistand, 230 virksomheter ønsker bistand innenfor sykefraværsoppfølging og 114 virksomheter er interessert i tjenester fra NAV med henblikk på arbeidsmarkedstiltak.

Jesper Sund Jensen

Rådgiver – statistikk og analyse

NAV Nord-Trøndelag // Avdeling for marked og tjenesteutvikling

 +47 74 73 22 70 // Mob.: 978 83 520 Jesper.Sund.Jensen@nav.no

www.nav.no

Innledning - om bedriftsundersøkelsen 2015

Formål

Bedriftsundersøkelsen kartlegger etterspørselssiden av arbeidsmarkedet. Undersøkelsen gir et øyeblikksbilde av virksomhetenes etterspørsel etter arbeidskraft, og kartlegger eventuelle utfordringer med å skaffe den etterspurte kompetansen. Kunnskap om hvilke typer kompetanse og innenfor hvilke næringer arbeidsgiverne har problemer med å få tak i er viktig for at NAV skal kunne yte god service overfor arbeidssøkere og arbeidsgivere.

Informasjonen om bedriftenes behov for ulike typer arbeidskraft, og innenfor hvilke typer stillinger det er vanskelig å få kvalifisert søkere, brukes til å estimere mangel på arbeidskraft. I den videre oppfølgingen av virksomhetene er det gitt samtykke av 414 bedrifter til at NAV kan tilby konkret informasjon eller bistand.

I tillegg gir undersøkelsen innsikt i virksomhetenes bemanningsbehov framover. NAVs sysselsettingsbarometer viser om bedriftene venter å øke, redusere eller å ha samme antall ansatte det kommende året. Virksomhetenes forventninger til fremtidig sysselsetting tar temperaturen i arbeidsmarkedet og gir en pekepinn på hvilken utvikling vi kan vente oss i månedene som kommer.

I den lokale Bedriftsundersøkelsen blir det også spurt om virksomheten har ansatte med utdanning fra universitet eller høyskoler, og om det er aktuelt for bedriften å delta på jobbmesser for næringslivet i samarbeid med NAV. NAV har et uttalt mål om å bedre dialog og samhandling med alle arbeidsgivere. I undersøkelsen kartlegges hvilke områder bedriftene opplever størst behov for tjenester fra NAV.

Det metodiske opplegget

Undersøkelsen ble gjennomført i tidsrommet 2. februar til 13. mars 2015 med et representativt utvalg av offentlige og private virksomheter i Nord-Trøndelag med tre eller flere ansatte. Utvalget er hentet fra Bedrifts- og foretaksregisteret. Av om lag 3 338 virksomheter ble 747 trukket ut, hvorav 504 virksomheter svarte på undersøkelsen, og det gir en svarprosent på 67,5. Det er en noe svakere enn svarprosent på 69 som ble oppnådd i fjor, og lavere enn landsgjennomsnittet for Bedriftsundersøkelsen på 70 prosent.

I rapporteringen av resultatene fordelt etter geografi anvender NAV tjenestekområdeinndeling i syv områder med respektive kommuner.

Inn-Trøndelag	<i>Steinkjer</i> <i>Verran</i> <i>Inderøy</i>
Verdal	<i>Verdal</i>
Levanger/Leksvik	<i>Levanger</i> <i>Leksvik</i>
Værnes Nord	<i>Stjørdal</i> <i>Meråker</i> <i>Frosta</i>
Indre Namdal	<i>Gronn</i> <i>Snåsa</i> <i>Namsskogan</i> <i>Høylandet</i> <i>Røyrvik</i> <i>Lierne</i>
Midtre Namdal	<i>Namsos</i> <i>Namdalseid</i> <i>Flatanger</i> <i>Overhalla</i> <i>Fosnes</i>
Ytre Namdal	<i>Vikna</i> <i>Nærøy</i> <i>Leka</i>

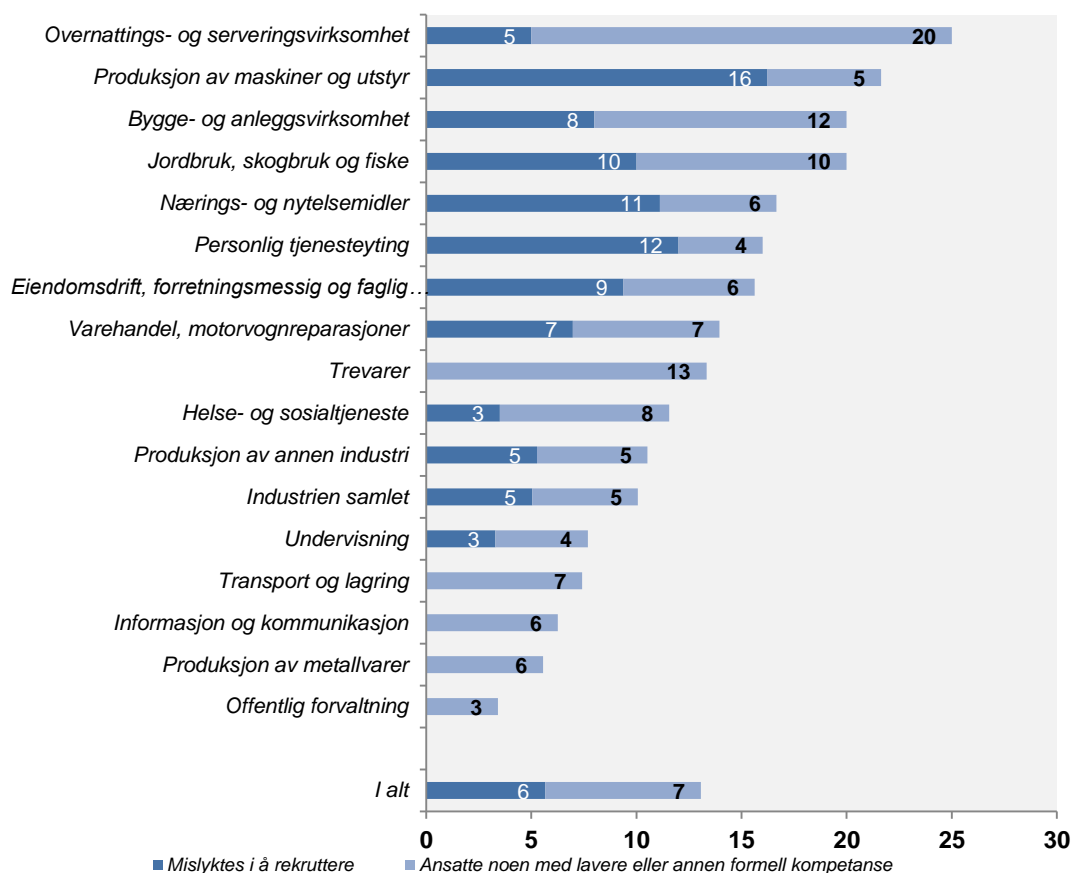
Hovedtendenser.

Rekruttering

I alt svarte 14 prosent av virksomhetene i Nord-Trøndelag at de har opplevd rekrutteringsproblemer. Av disse virksomhetene svarte 46 prosent at rekrutteringsproblemene skyldes at de ikke hadde lyktes med å rekruttere arbeidskraft, mens 54 prosent svarte at de har ansatt noen med annen eller lavere formell kompetanse enn det de søkte etter. Henholdsvis utgjør det 6 og 7 prosent av virksomhetene i Nord-Trøndelag. Det er i størst grad overnattings- og serveringsvirksomhetene, virksomheter innen primærnæringene og i bygg- og anleggsbransjen man opplever mest rekrutteringsvansker.

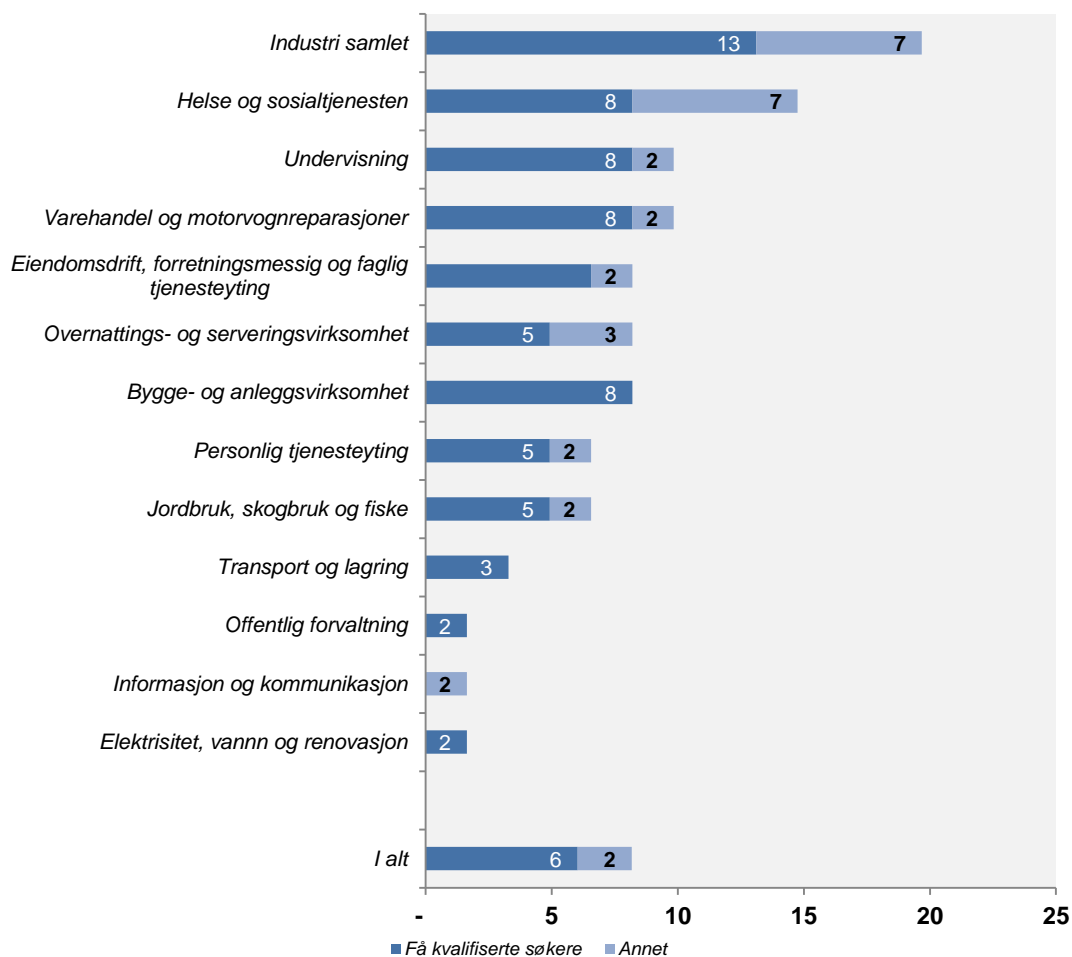
Sammenlignet med de nasjonale resultatene, hvor 64 prosent av bedriftene svarte at rekrutteringsproblemene skyldes at de ikke hadde lyktes med å rekruttere arbeidskraft, synes utfordringen for Nord-Trøndelag å være mangel på personer med relevant eller høy formell kompetanse.

Figur 1 Virksomheter som har mislyktes i å rekruttere arbeidskraft eller måttet ansette noen med annen eller lavere kompetanse enn man søkte etter, fordelt etter næringsgruppering (2-sifret nace, 2015). I prosent

Virksomhetene med rekrutteringsproblemer blir bedt å oppgi om rekrutteringsproblemene skyldes for få søkere på stillingen(e), eller om det har andre årsaker. 75 prosent oppga at mangel på søkere var årsaken til rekrutteringsproblemene mens 25 prosent oppga at det var andre årsaker. Henholdsvis utgjør det 6 og 2 prosent av virksomhetene i Nord-Trøndelag. 13 prosent av virksomhetene innenfor industrien svarer at rekrutteringsproblemene skyldes for få søkere.

Figur 2 Virksomheter med rekrutteringsproblemer som skyldes for få/ingen kvalifiserte søkere eller om det er andre årsaker, fordelt etter næringsgruppering (2-sifret nace, 2015). I prosent

Mangel på arbeidskraft

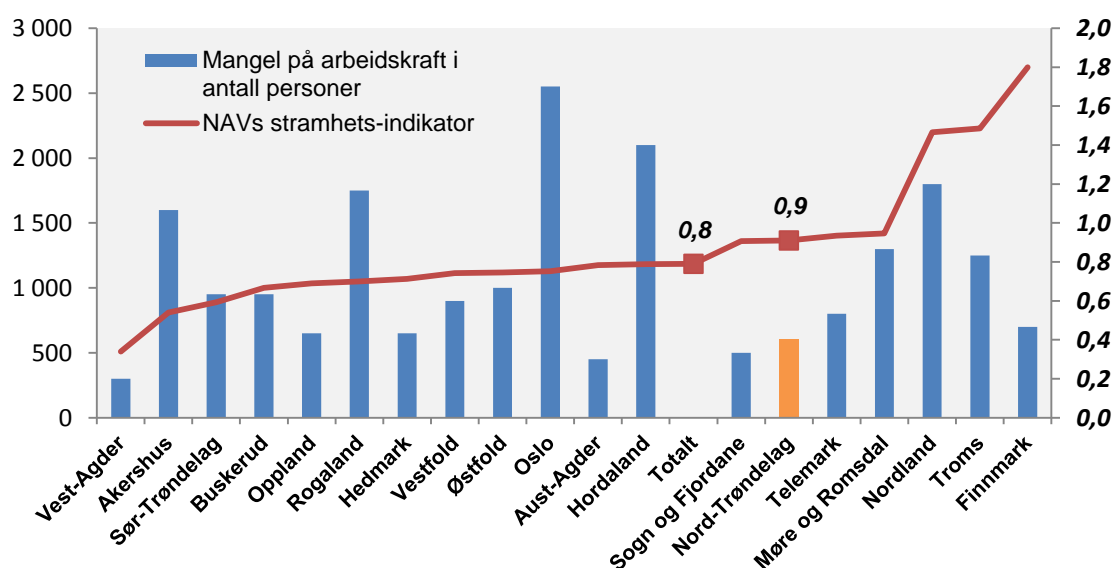
På bakgrunn av virksomhetenes besvarelser har NAV estimert mangelen på arbeidskraft våren 2015 til 600 personer i Nord-Trøndelag. Det er 300 flere enn på samme tid i fjor. Siden dette er en utvalgsundersøkelse, er det usikkerhet knyttet til estimatene på mangel av arbeidskraft. Vi har beregnet at det med 95 prosent sannsynlighet mangler mellom 389 og 897 personer. Estimert mangel på arbeidskraft i Nord-Trøndelag fordelt etter næringskategori viser at det særlig er innenfor bygg- og anleggsvirksomhet, varehandel og helse- og sosialtjeneste at mangelen er størst. De yrkesgruppene som det er størst mangel av er sykepleiere, butikkmedarbeidere, tømrere og snekkere.

Stramhetsindikatoren for Nord-Trøndelag er på 0,9. Det er 0,5 prosentpoeng høyere enn i fjor, og 0,1 prosentpoeng høyere enn landet sett under ett. Det betyr at det er marginalt vanskeligere å rekruttere arbeidskraft i Nord-Trøndelag enn i landet for øvrig.

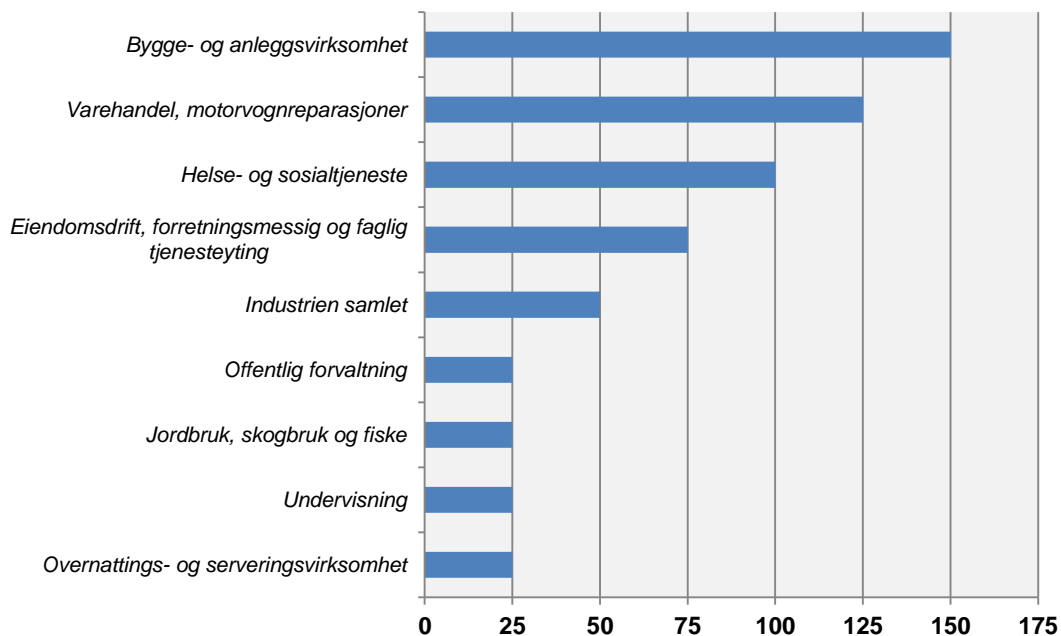
Stramhetsindikatoren

Stramhetsindikatoren er forholdstallet mellom mangelen på arbeidskraft og ønsket sysselsetting, hvor ønsket sysselsetting er lik den faktiske sysselsettingen pluss mangelen. Stramhetsindikatoren uttrykker dermed hvor stor andel av den ønskede sysselsettingen den estimerte mangelen utgjør. Et høyt forholdstall indikerer et stramt arbeidsmarked. Den estimerte mangelen på arbeidskraft i antall personer vil ha sammenheng med hvor stor yrkesgruppen er, mens den relative mangelen, målt ved stramhetsindikatoren, vil ta hensyn til ulik størrelse på yrkesgruppene.

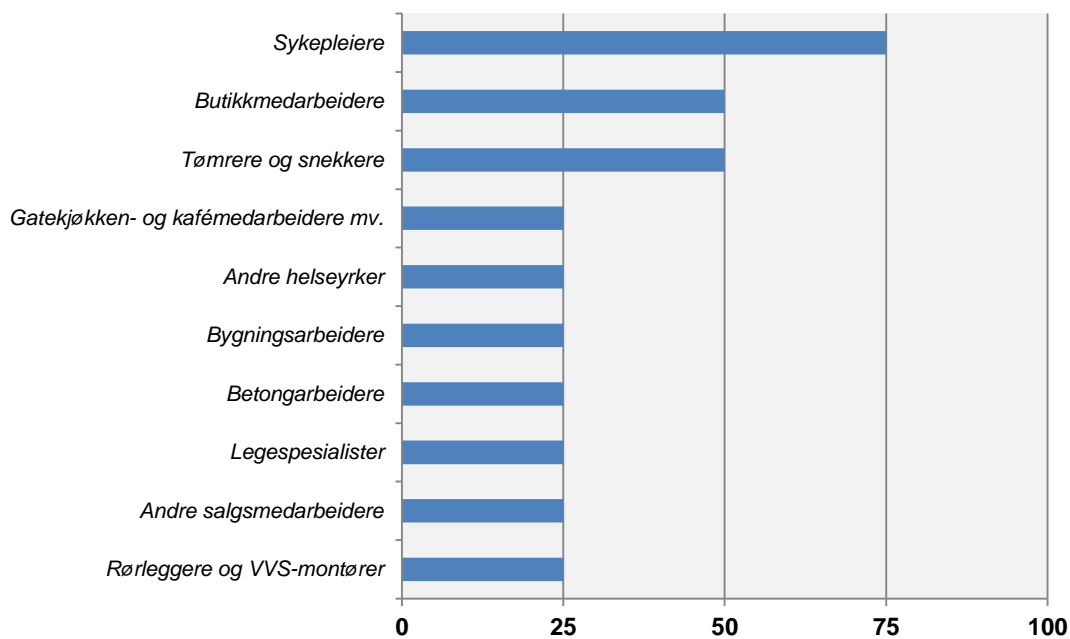
Figur 3 Estimert mangel på arbeidskraft i Norge fordelt etter fylker (2015). I antall

Figur 4 Estimert mangel på arbeidskraft i Nord-Trøndelag fordelt etter næringsgruppering (1-sifret nace, 2015). I antall, avrundet til nærmeste 25

Figur 5 Estimert mangel på arbeidskraft i Nord-Trøndelag etter yrke, avrundet til nærmeste 25 (2015). I antall

Syssetsetting i Nord-Trøndelag i det kommende året.

Sammenliknet med i fjor venter en høyere andel av virksomhetene i Nord-Trøndelag å oppbemanne det kommende året, samtidig er det 15,4 prosent av virksomhetene som venter en reduksjon. Andelen som venter en uendret situasjon er den neste laveste siden Bedriftsundersøkelsen første gang ble gjennomført i 2007. Dette kan være indikasjoner på et arbeidsmarked med større grad av usikkerhet enn forgående år. Lavest forventning om oppbemanning ser vi blant de store virksomheter (fler enn 100 ansatte), mens det er de små virksomhetene som har høyest forventning om økt bemanning i egen virksomhet.

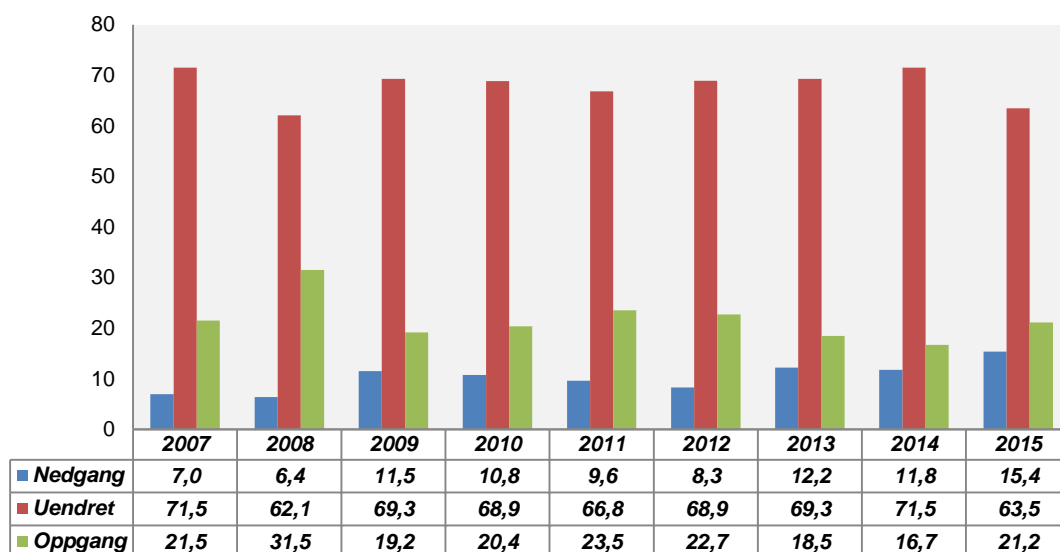
Nettoforventning til sysselsettingsvekst det kommende året er relativ lav både i landet og i Nord-Trøndelag, henholdsvis 8 og 5,8 prosent. For Nord-Trøndelag betyr dette at nettoforventningen nå kan ha stabilisert seg på under 2012 nivået på 14 prosent.

Nettoforventning

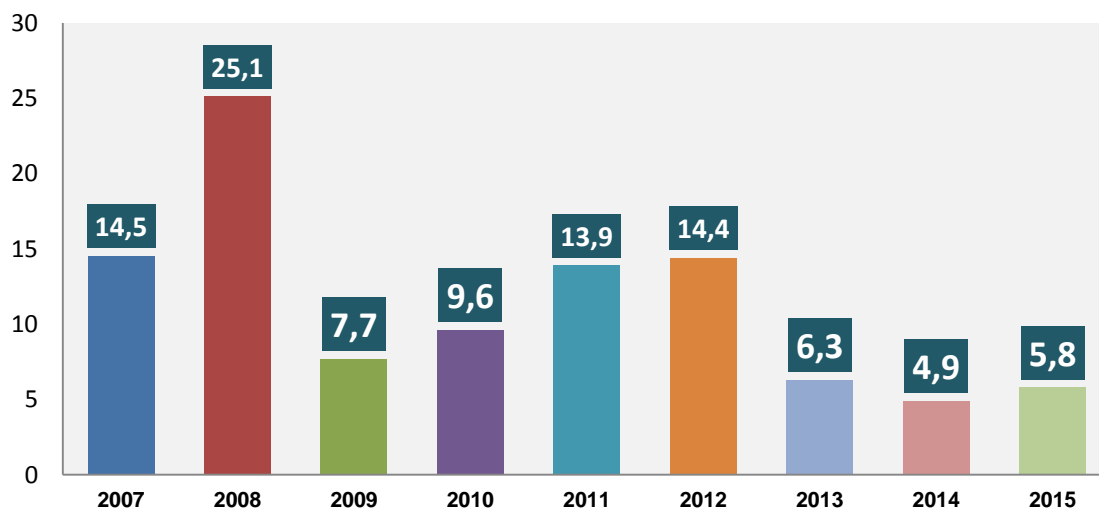
Nettoandelen i sysselsetningsbarometeret viser differansen mellom andelen virksomheter som oppgir at de forventer økning i sysselsettingen og andelen virksomheter som forventer nedgang. Dette gir en indikasjon på virksomhetens forventning for det kommende året

Det er virksomheter innenfor de tjenesteytende næringer og bygge- og anleggsvirksomhetene som er mest optimistiske. Offentlige virksomheter og transportbransjen tror i minst grad på fler ansatte. Veksten i Nord-Trøndelag forventes i størst grad i og omkring Steinkjer og Namsos, mens det er mindre forventning til vekst sør i fylket.

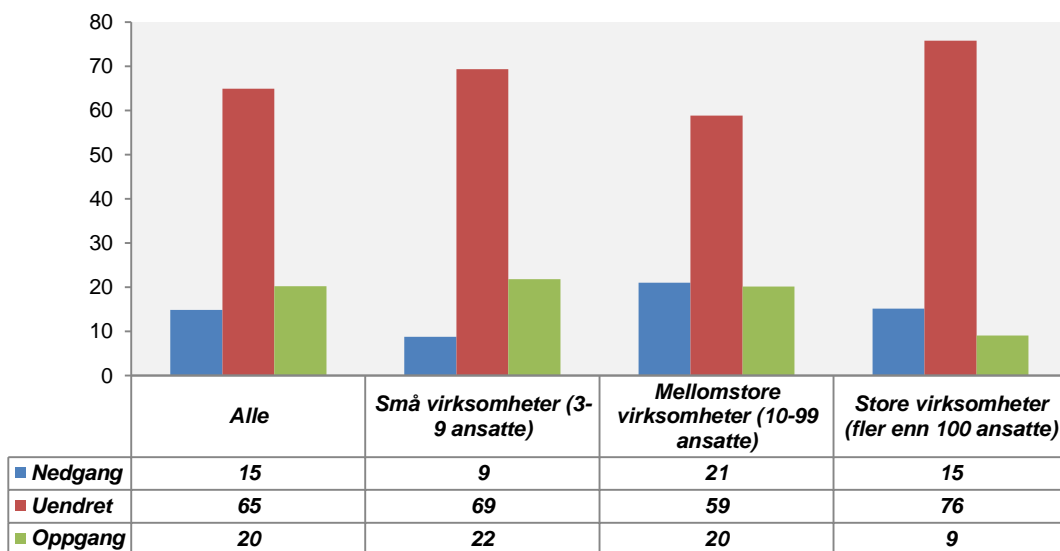
Figur 6 NAVs sysselsettingsbarometer. Andel virksomheter som venter redusert, uendret eller økt sysselsetting, utvikling 2007-2015. I prosent

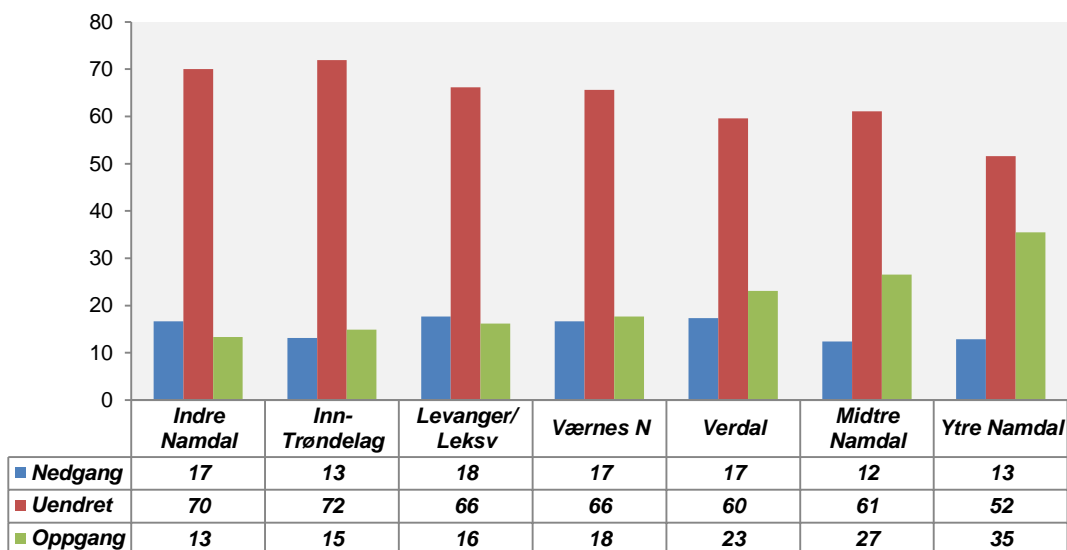
Figur 7 NAVs sysselsettingsbarometer. Utvikling i nettoforventning 2007-2015. I prosent

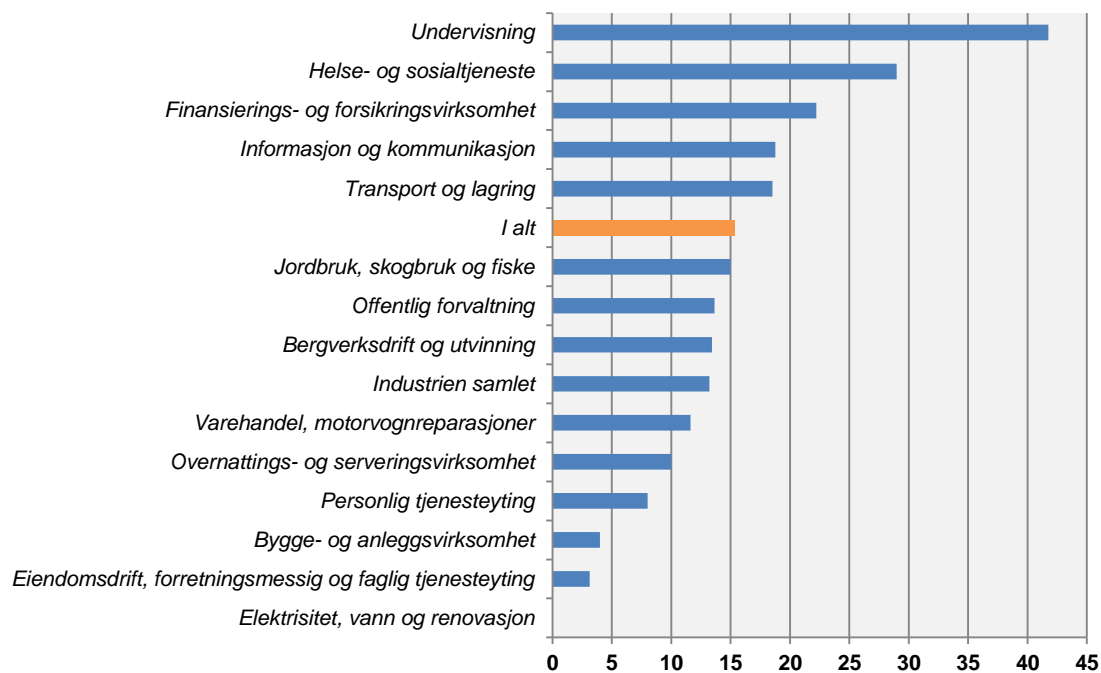
Figur 8 NAVs sysselsettingsbarometer. Andel virksomheter som venter redusert, uendret eller økt sysselsetting, fordelt etter virksomhetens størrelse (i tre kategorier, små mellomstor og stor). I prosent

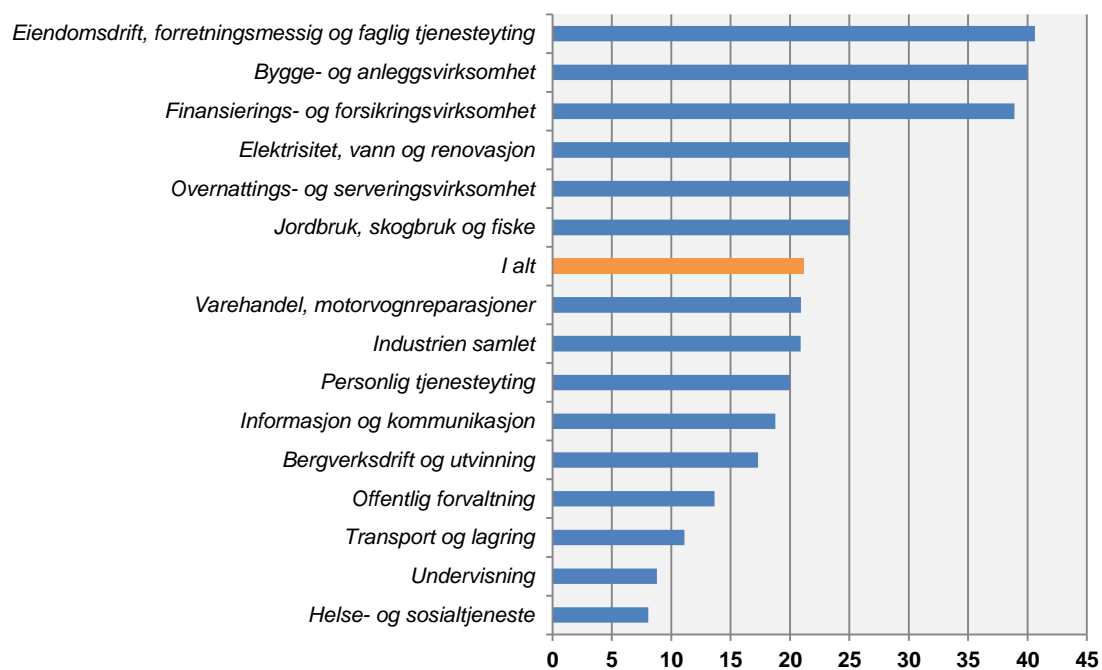
Figur 9 NAVs sysselsettingsbarometer. Andel virksomheter som venter redusert, uendret eller økt sysselsetting, fordelt etter NAVs tjenesteområdeinndeling (2015). I prosent

Figur 10 Andel bedrifter som forventer nedgang i sysselsettingen, fordelt etter næringsgruppering (2-sifret nace, 2015). I prosent

Figur 11 Andel bedrifter som forventer oppgang i sysselsettingen, fordelt etter næringsgruppering (2-sifret nace, 2015). I prosent

Behov for tjenester.

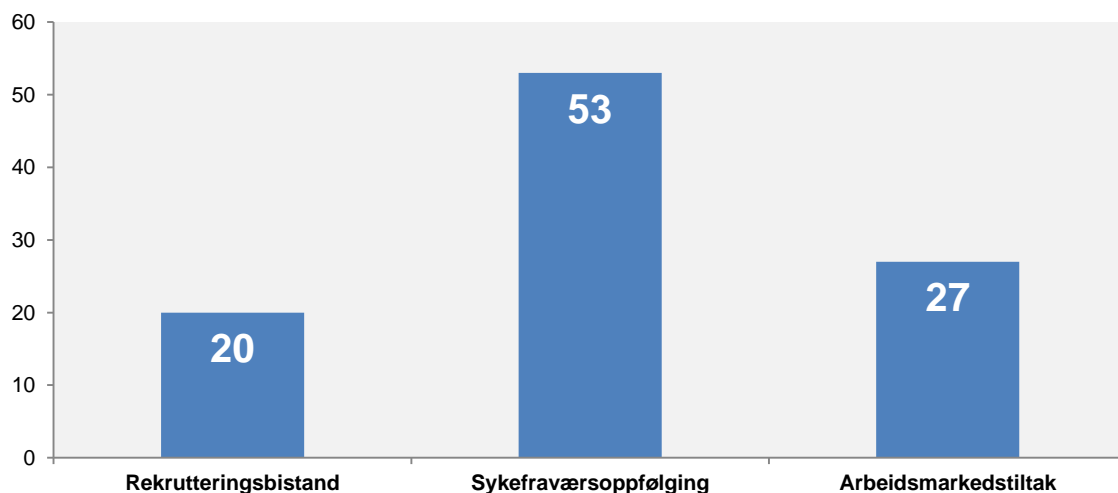
I bedriftsundersøkelsen i Nord-Trøndelag har vi spurt virksomhetene om hvilke områder de opplever størst behov for tjenester fra NAV innenfor rekrutteringsbistand, sykefraværsoppfølging og arbeidsmarkedstiltak. Omtrent halvparten av virksomhetene opplevde størst behov for tjenester fra NAV innenfor sykefraværsoppfølging. 20 prosent av virksomhetene svarte at de så behov for bistand til rekruttering og 27 prosent etterspurte arbeidsmarkedstiltak fra NAV.

Etter NAVs tjenesteområdeinndeling er det minst etterspørsel etter sykefraværsoppfølging i Verdal og Indre Namdal, mens resten av tjenesteområdene ligger rundt fylkesgjennomsnittet på 53 prosent.

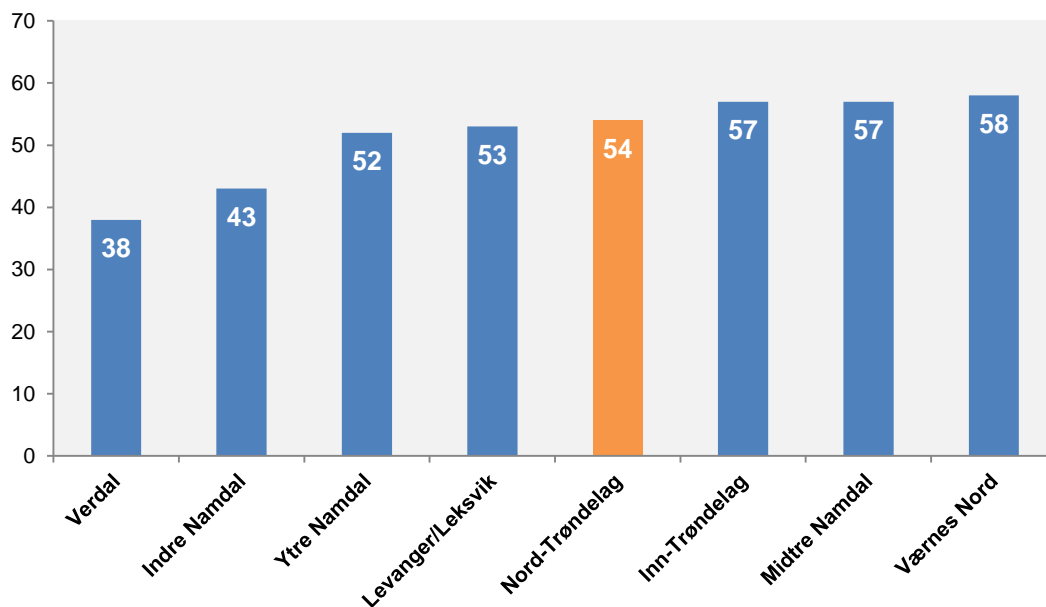
Næringsvis er det høyst andel virksomheter som etterspør bistand innenfor sykefraværsoppfølging i offentlig sektor. 90 prosent av virksomhetene innenfor offentlig forvaltning etterfulgt av undervisning 74 prosent og helse- og omsorgssektoren 69 prosent etterspør bistand fra NAV. Lavest andel virksomheter som uttrykte behov for sykefraværsoppfølging fra NAV finner vi innenfor transportnæringen, overnatting og innenfor primærnæringene.

Andelen virksomheter som opplever behov for sykefraværsoppfølging fra NAV har sammenheng med antall ansatte. Virksomheter som har mellom 3 og 10 ansatte uttrykker minst behov for sykefraværsoppfølging mens 75 prosent av bedrifter som har mellom 50 og 99 ansatte svarer at de ønsker bistand fra NAV. Blant virksomheter med 100 eller flere ansatte er det 71 prosent som svarer at de ønsker bistand fra NAV i sykefraværsoppfølgingen. At det er et noe lavere uttrykt behov for sykefraværsoppfølging i de store bedriftene kan forklares med utgangspunkt i at disse virksomhetene har egne ressurser som ivaretar behovet for sykefraværsoppfølging av ansatte.

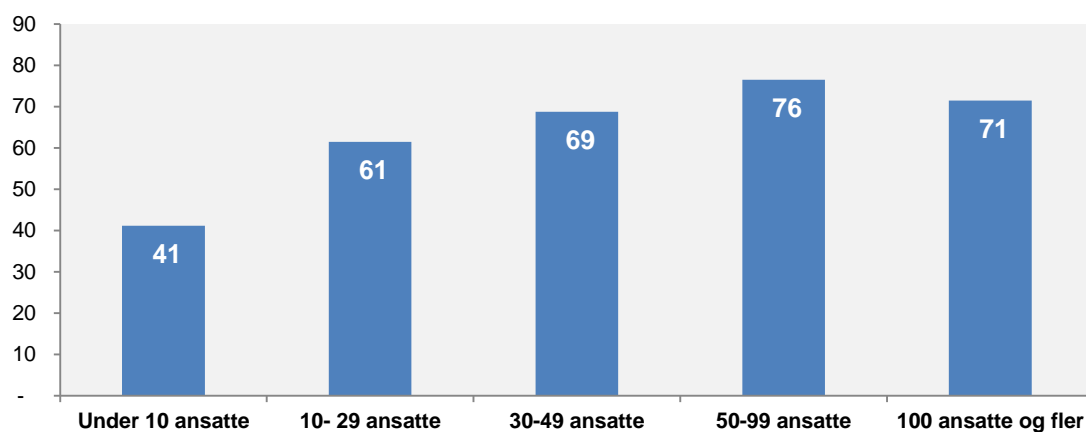
Figur 12 Andel bedrifter som etterspør bistand eller tjenester fra NAV innenfor rekrutteringsbistand, sykefraværsoppfølging og arbeidsmarkedstiltak (2015). I prosent

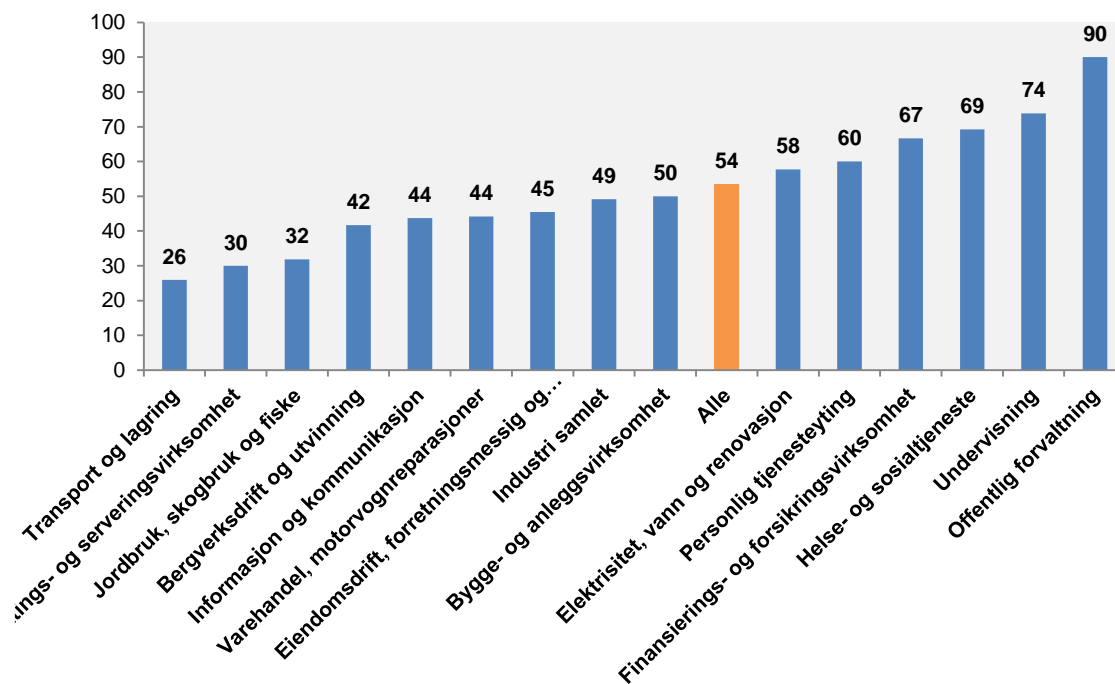
Figur 13 Andel bedrifter som etterspør bistand eller tjenester fra NAV innenfor sykefraværsoppfølging, fordelt etter NAVs tjenestoområdeinndeling (2015). I prosent

Figur 14 Andel bedrifter som etterspør bistand eller tjenester fra NAV innenfor sykefraværsoppfølging, fordelt etter virksomhetens størrelse (målt i antall ansatte) (2015). I prosent

Figur 15 Andel bedrifter som etterspør bistand eller tjenester fra NAV innenfor sykefraværsoppfølging, fordelt etter virksomhetens næringsgruppering (2-sifret nace, 2015). I prosent

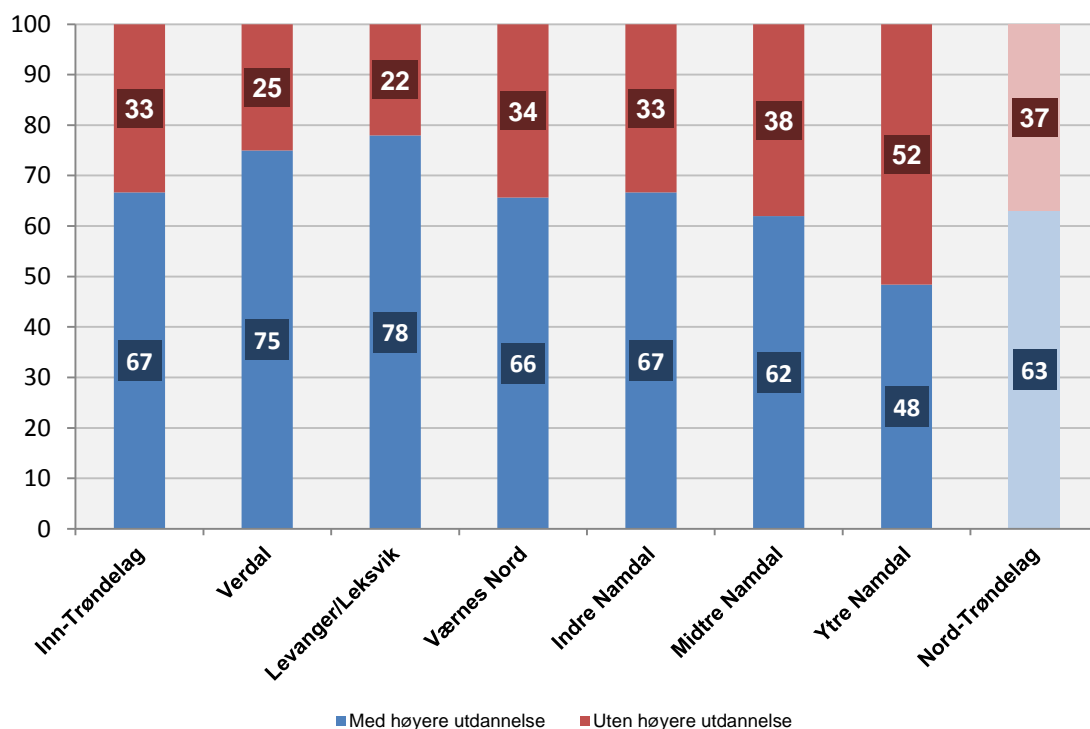
Utdanning

I Bedriftsundersøkelsen i Nord-Trøndelag har vi også spurt om virksomhetene har ansatte med høyskole eller universitetsutdanning. 63 prosent av virksomhetene i Nord-Trøndelag svarer at de har ansatte med høyskole eller universitetsutdanning. Små bedrifter har i langt mindre grad enn store bedrifter ansatte med høyere utdanning.

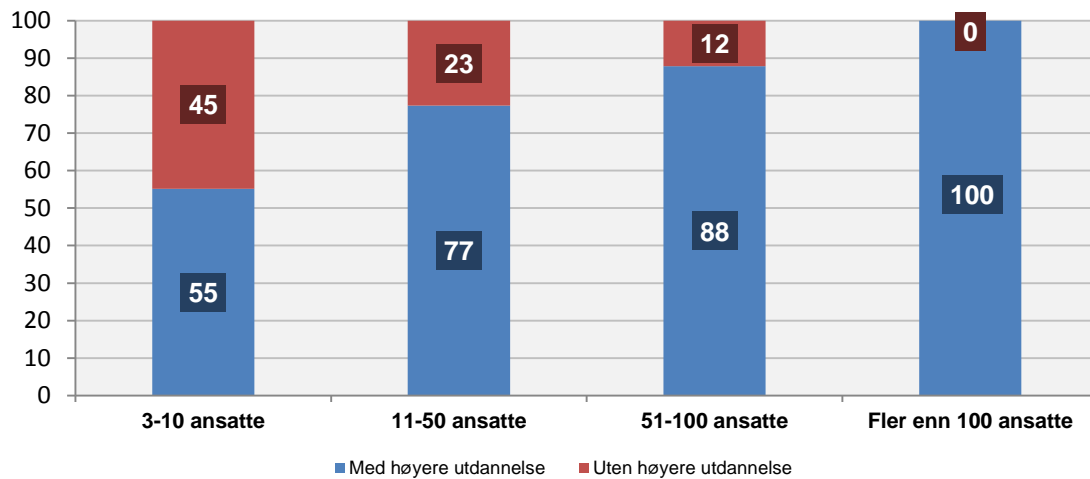
Det er innenfor primærnæringene, varehandel, hotell og restaurant samt bygg og anlegg at vi finner færrest virksomheter med høyt utdannede personer, samtidig er dette næringer som rapporterer mangel på arbeidskraft eller at de har ansatte med annen eller lavere kompetanse enn det virksomhetene søkte etter.

Offentlig sektor og bank og finans er næringer hvor de fleste virksomhetene har ansatte med høyskole eller universitetsutdanning.

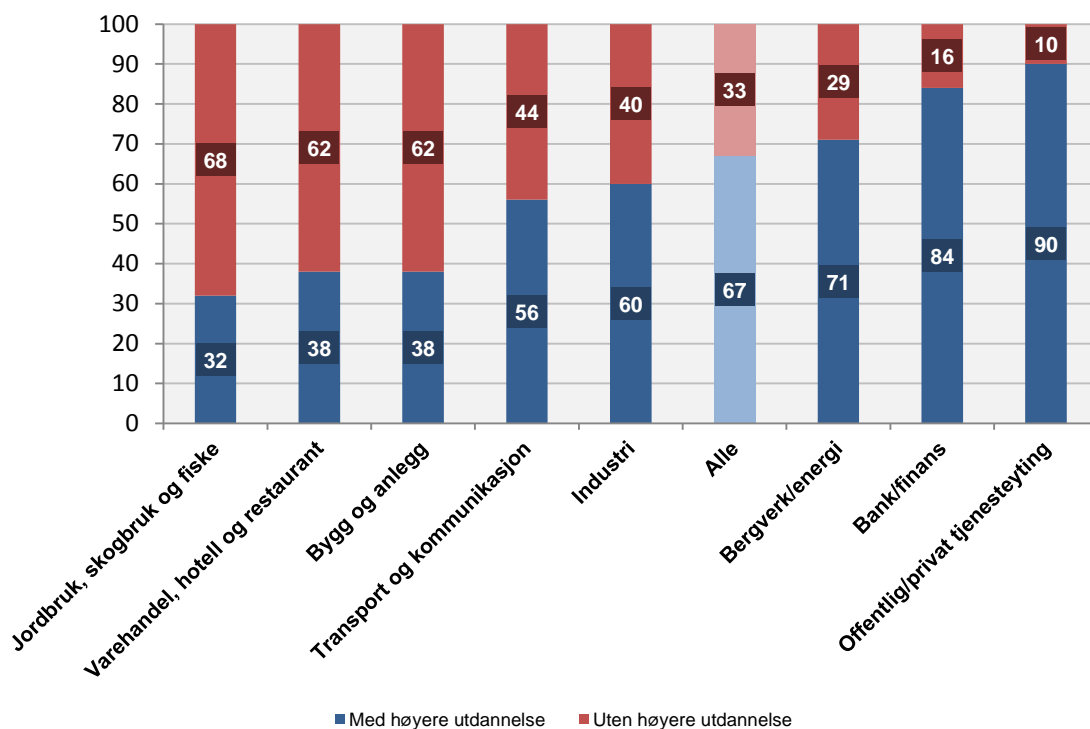
Figur 16 Andel bedrifter med ansatte med høyskole eller universitetsutdanning, fordelt på NAVs tjenesteområdeinndeling (2015). I prosent

Figur 17 Andel bedrifter med ansatte med høyskole eller universitetsutdanning, fordelt etter virksomhetens størrelse (antall ansatte) (2015). I prosent

Figur 18 Andel bedrifter med ansatte med høyskole eller universitetsutdanning, fordelt etter næringskategori (1-sifret nace, 2015). I prosent

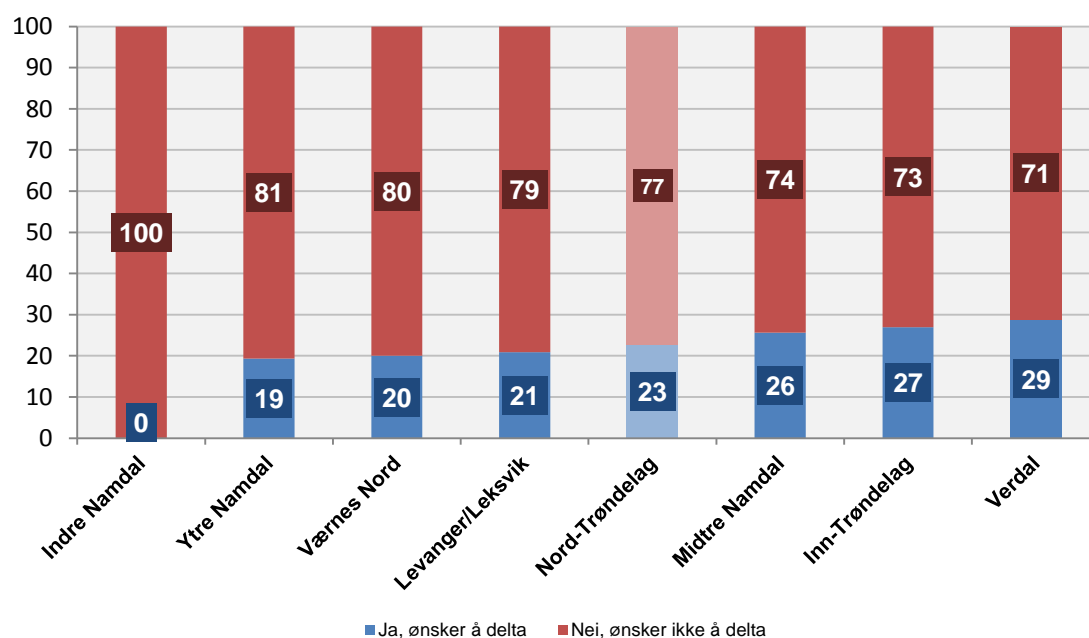

Jobbmesser.

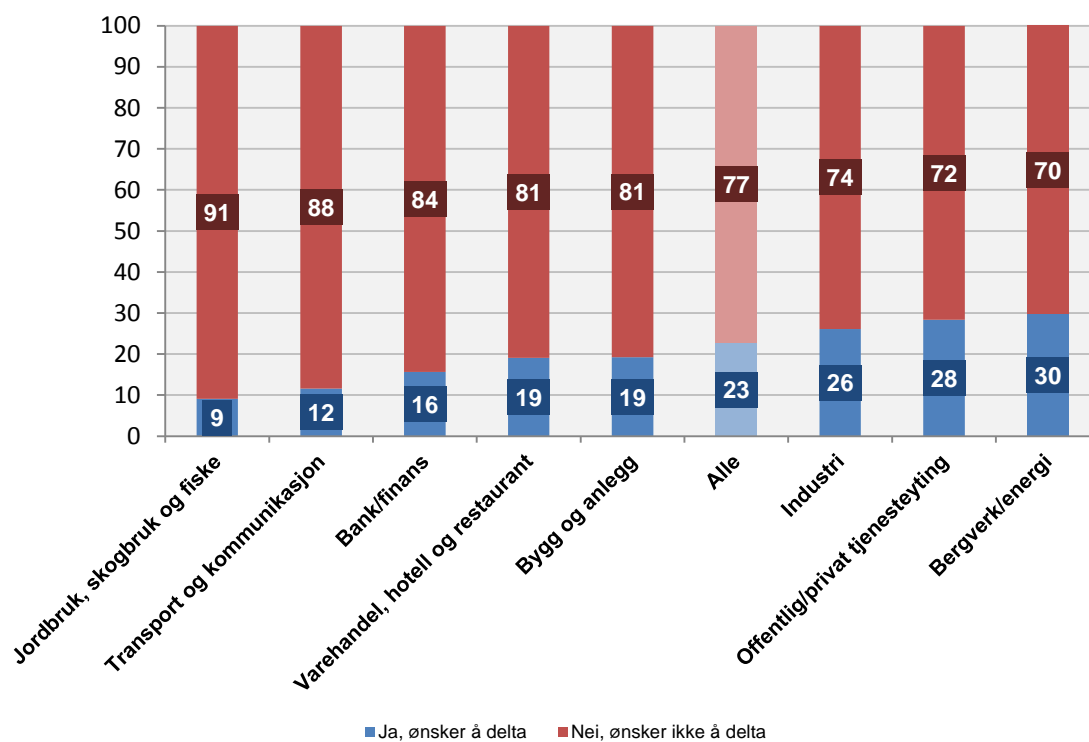
I Bedriftsundersøkelsen spurte vi også virksomhetene om det er aktuelt å delta på jobbmesser for næringslivet i samarbeid med NAV. Av virksomhetene i Nord-Trøndelag var det 23 prosent svarte at de ønsket å delta på jobbmesser.

Det er i hovedsak de største virksomhetene, med flest ansatte, innenfor industri, offentlig og privat tjenesteyting og bergverk/energi som ønsker å delta på jobbmesser i samarbeid med NAV.

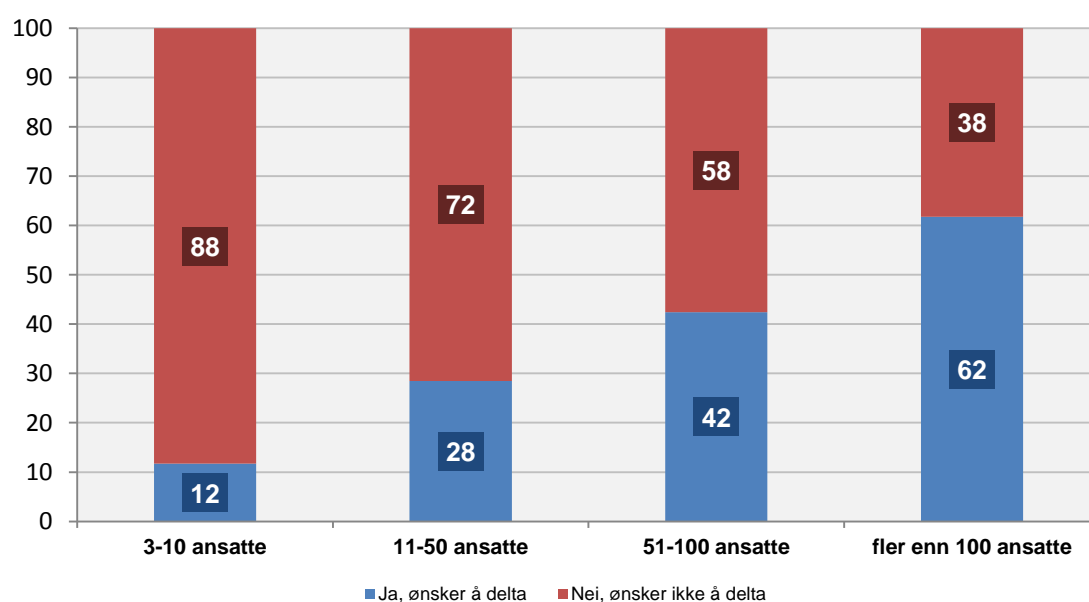
Figur 19 Etterspørsel etter jobbmesser. Andel bedrifter som ønsker å delta på jobbmesser for næringslivet i samarbeid med NAV, fordelt etter NAVs tjenesteområdeinndeling (2015). I prosent

Figur 20 Etterspørsel etter jobbmesser. Andel bedrifter som ønsker å delta på jobbmesser for næringslivet i samarbeid med NAV, fordelt etter næringsgruppering (1-sifret nace, 2015). I prosent

Figur 21 Etterspørsel etter jobbmesser. Andel bedrifter som ønsker å delta på jobbmesser for næringslivet i samarbeid med NAV, fordelt etter virksomhetens størrelse (antall ansatte) (2015). I prosent

Vedlegg – spørreskjema

1. Hvor mange ansatte er det i bedriften i dag? *Ta med disse gruppene og oppgi antall personer, ikke årsverk: Fast ansatte, midlertidig ansatte, lærlinger, permitterte, personer på arbeidsmarkedstiltak som dere har lønnsutgifter for og personer som er utleid til andre bedrifter, men som er ansatt hos dere. Følgende tas ikke med: Innleid arbeidskraft.*

Antall ansatte i dag:

2. Hvor mange ansatte venter dere å ha om ett år?

Ta med de samme gruppene som i spørsmål 1. Gi en vurdering ut fra bedriftens forventninger i dag.

Sett kun ett kryss.

Flere enn i dag ☐

Like mange som i dag ☐

Færre enn i dag ☐

3. Har bedriften mislyktes i å rekruttere arbeidskraft de siste tre månedene?

Vi ønsker svar selv om dere ikke venter en økning i antall ansatte det kommende året. Med mislyktes menes her at bedriften uten hell har forsøkt å rekruttere ny(e) medarbeider(e) ved å lyse ut stilling, headhunte eller lignende.

☐ Ja *Gå til spørsmål 4*

☐ Vi fikk ikke ansatt noen med de kvalifikasjonene vi søkte etter, men har ansatt noen med lavere eller annen formell kompetanse *Gå til spørsmål 4*

☐ Nei *Gå til spørsmål 6*

4. Hva skyldes dette:

☐ Ingen/for få kvalifiserte søkere *Gå til spørsmål 5*

☐ Annet *Gå til spørsmål 6*

5. Innen hvilke yrker har dere mislyktes i å rekruttere arbeidskraft, og hvor mange stillinger dreier det seg om?

Spesifiser hvilke yrker det gjelder. Ta både med stillinger hvor dere ikke har fått ansatt noen og stillinger hvor dere har måttet ansette personer med lavere eller andre kvalifikasjoner enn dere søkte etter. Hvis dere for eksempel har søkt etter en førskolelærer, men i stedet har måttet ansette en assistent, skal dere føre opp én førskolelærer. Korttidsengasjement på under 4 uker skal ikke tas med.

Yrke	Antall stillinger
.....	<input type="text"/>
.....	<input type="text"/>
.....	<input type="text"/>
.....	<input type="text"/>
.....	<input type="text"/>
.....	<input type="text"/>
.....	<input type="text"/>
.....	<input type="text"/>
.....	<input type="text"/>
.....	<input type="text"/>
.....	<input type="text"/>

Lokale spørsmål

6. Er det pr. i dag ansatt personer med universitets- eller høyskoleutdanning i bedriften. Ja/nei

7. NAV har et uttalt mål om bedre dialog og samhandling med alle arbeidsgivere. Innenfor hvilke av følgende områder opplever bedriften størst behov for tjenester fra NAV (her er det mulig å merke av for mer enn ett svaralternativ).

- a. Rekrutteringsbistand ☐
- b. Sykefraværsoppfølging ☐
- c. Arbeidsmarkedstiltak ☐

8. Er det aktuelt for bedriften å delta på jobbmesser for næringslivet i samarbeid med NAV. Ja/nei

9. Bedriften samtykker i at opplysninger vi har gitt i dette skjemaet også kan anvendes av NAV til å tilby bedriften konkret informasjon/bistand. Ja/nei